

Grajenje skupnosti

Ekipa regijskega stičišča Grozd NVO Gorenjske z vsako aktivnostjo, projektom, programom deluje v smer trajnostnih, solidarnih in svobodnih skupnosti.

Nina Arnuš, Zavod Tri

Bili so časi, ko sem mislila, da so največji boji za svobodne, trajnostne in solidarne skupnosti mimo. Da lahko plujemo po dokaj mirnem morju in si tudi nevladne organizacije prizadevamo zgolj za manjše popravke sistemov, ki delujejo v družbi. Zavod Tri obstaja od leta 2014, ekipa stičišča Grozd NVO Gorenjske pa dela skupaj od 2012. V tem času se je spremenil

način delovanja, način, kako dosežemo stvari. Ni dovolj klic, dopis, peticija. Treba je vztrajati. Zbrati skupaj ljudi, veliko ljudi. Narediti grafit. Sporočati prek socialnih in drugih medijev. Se bolje povezovati. Ne nujno z več ljudmi, ampak iskati vzajemne povezave za premike na bolje. Znati se iti aktivizem in hkrati delovati na političnem polju. Če smo včasih mislili, da so ljudje apatični in jih politično ne zanima, so danes zelo

aktivni, vendar jih oblast dostikrat noče slišati.

Prijatelja iz tujine sta že pred 15 leti govorila o tem, da moramo zahtevati odprto Evropo. Takrat sem mislila, da se bo naša (vsaj evropska) skupnost zgolj še širila in se odpirala. Da bo dosledno spoštovala človekove pravice, za katere se je zavzemala od svetovne vojne naprej. Da bomo šli po poti, kjer zelo pazljivo ravnamo z naravo in njenimi viri. Da se bomo

pripravljene odreči udobju in luksuzu, zato da bomo lahko obstali in da nam bo vsem na tem planetu bolje. Takšno razmišljanje pa je že davno mimo. Meje se pospešeno zapirajo od leta 2015 (in še od prej) naprej. Gradimo zidove, oblasti si izmišljujejo nove in nove ukrepe za nadzor nad ljudmi. Znamo se deliti na naše in vaše. Tako opevana zelena Slovenija in neokrnjena narava ni (več) vrednota. Ampak mi vztrajamo na svoji poti. Morda

je to idealistično, utopično. Morda je to delo zaman. Kljub temu vemo, da je prav. Tako nam govorijo lastne izkušnje in izkušnje iz tujine. Če je nekaj bolje za enega, je (lahko) bolje za vse.

Zato v Nevladniškem listu pišemo o mnogokulturni skupnosti, medgeneracijski solidarnosti, o turizmu z učinkom, o boju za svobodno naravo. Vabimo vas, da si zgodbe preberete in da vas navdahnejo za delovanje v vaši skupnosti.

Izzivi priseljevanja in medkulturnosti - vključevanje kot dvosmeren proces

Anka Pintar, Zavod Tri

Na Loško se zaradi potreb po delavcih priseljuje vedno več družin iz drugih kulturnih okolij, žal pa so programi za njihovo vključevanje pomanjkljivi, večinoma osredotočeni le na učenje jezika. Zato v Zavodu Tri že dalj časa izvajamo raznolike programe, namenjene predvsem priseljenkam in lokalnim prebivalcem.

Naš pristop je v temelju skupnostni, kar pomeni, da v svoje delovanje vključujemo širšo skupnost, da se z izzivi vključevanja soočimo v sodelovanju s šolami, zdravstvenimi domovi, vrtci, občinami, centri za socialno delo ter da vključevanje razumemo celostno. Udeleženke spodbujamo k sodelovanju v socialnem življenju, na dogodkih lokalnih organizacij (knjižnice, društev) in v drugih aktivnostih naše organizacije.

Naše jezikovne delavnice omogočajo pridobivanje znanja slovenščine za osnovno sporazumevanje s poudarkom na spoznavanju in razumevanju trga dela in zaposlovanja, seznanjanju s slovensko kulturo in spoznavanju možnosti in priložnosti za osebni razvoj in aktivno vključevanje. Udeleženke naših tečajev so ženske priseljenke, ki imajo zaradi svojih otrok stik s šolo in drugimi institucijami, zato pozornost posvečamo obvladovanju jezikovnih vzorcev za komunikacijo v teh specifičnih situacijah. Spodbujamo jih, da se med seboj

Z udeleženkami naših srečanj v Škofji Loki smo po makedonski tradiciji pozdravljanja pomladi okrasile drevo z martinkami, rdeče-belimi volnenimi lutkami. / Foto: arhiv pletilske skupnosti Breja preja

čim bolj povežejo, da se aktivno povezujejo z lokalno skupnostjo in tako ustvarijo svojo lastno socialno mrežo. Naše jezikovne delavnice tako temeljijo na razumevanju jezika kot sporazumevanja v širšem družbenem smislu.

Občasno delavnice združujemo tudi z ustvarjanjem, predvsem kvačkanjem in vezenjem, v naši skupni režiji pa smo organizirale že kar nekaj dogodkov in razstav (jezikovna kavarna, rdeče obkvačkan most in opozarjanje na dosež-

ke Ločank ob 8. marcu, razstava o selitvah v okviru projekta Moja ustvarjalnost, tvoja ustvarjalnost, naša kultura). Povezujemo nagrajujočo rokodelsko ustvarjalnost s pomembnostjo občutka vključenosti in sodelovanja v družbi.

V okviru zagovorniških akcij Zavoda Tri si prizadevamo tudi za trajnostne rešitve in sistemsko umeščanje programov v nacionalne oziroma občinske proračune. V občini Škofja Loka bomo na podlagi že izvedenih posvetov na temo vključevanja priseljenec vzpostavili svet za vključevanje, v katerem bodo predvidoma sodelovali občina, šole in vrtci, zdravstveni dom, center za socialno delo, policija in nevladne organizacije ter predstavnice in predstavniki priseljenec. Pred kratkim smo v sodelovanju z občino izdali informativno knjižico v štirih jezikih z naslovom Škofja Loka, moj novi dom. Poleg tega želimo v svoje delo vključiti tudi predstavnike podjetij, ki zaposlujejo delavke in delavce iz drugih kulturnih okolij. Tudi zato, da bi bolje razumeli, kakšne družbene spremembe se dogajajo v okolju in s kakšnimi izzivi se srečujejo vzgojno-izobraževalne ter socialnovarstvene institucije.

S projektom Prepletanja - vključujoče skupnosti na Loškem, ki ga v novem šolskem letu izvajamo v okviru LAS Loškega pogorja in v partnerstvu z Osnovno šolo v Železnikih, svoje aktivnosti širimo tudi v Selško in Poljansko dolino. Z jezikovnimi delavnicami, organizacijo skupnostnih dogodkov ter s sodelovanjem s pedagoškimi delavkami bomo tako skrbeli za celosten in dvosmeren proces vključevanja žensk iz drugih kulturnih okolij v lokalne skupnosti na širšem loškem območju.

Nevladniški list

Rešimo sotočje Sav

Prebivalci Lancovega nasprotujejo gradnji turističnega centra na sotočju Save Bohinjke in Save Dolinke.

Anka Pintar, Zavod Tri

Na sotočju Save Bohinjke in Save Dolinke na Lancovem pri Radovljici načrtujejo gradnjo turističnega centra – kot je razvidno iz načrtov, naj bi bili tu apartmajski objekti, umetno jezero, restavracija, prostori za avtodome in kampiranje, prostori za piknike, prostor za pranje avtomobov ter parkirišča. Petra Mali, krajanka Lancovega in bližnja sosedka sotočja, je pobudnica akcije Reši sotočje. Povezala je sosede, prebivalce občine, somišljenike, ki so prepričani, da območje ni primerno za gradnjo. Zahtevajo pravico sodelovanja v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja, pravico sodločanja o posegu v okolje, v katerem živijo.

Junija letos ste javnost nagovorili z udarno akcijo in peticijo Reši sotočje. Kdo ste pobudniki in kaj je vaš cilj?
V iniciativi smo prebivalci Lancovega in občani Radovljice. Naš cilj je ustaviti ta projekt. Ne želimo, da investitor pridobi gradbeno dovoljenje, ne želimo turističnega naselja na so-

možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti. Prepričani smo, da nekje obstaja primeren kos zemljišča za tak poseg, sotočje, kjer se rodi reka Sava, pa bi moralo ostati nepozidano.

Na Inšpektorat za okolje in prostor so bile v preteklosti že posredovane inšpekcijske prijave, predvsem zaradi nasutja tri hektare velikega zemljišča, a inšpekcija 14 let ni izpeljala postopka in prisilila investitorja, da odpravi nasutje korita in brega. Vmes sta bili v postopku pridobivanja dovoljenja podani dve mnenji Zavoda za varstvo narave, s katerima je bilo zahtevano, da se območje povrne v prvotno stanje, v zadnjem, tretjem mnenju v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja pa piše, da je investitor območje saniral. V resnici ni bil premaknjen niti kamenček, na območje se še vedno dovažata material. Sprašujemo se, kako ima nekdo pravico na svojo lastno pest, brez dovoljenj spreminjati poplavno območje in ostane za to ne kaznovan?

Na direkciji za vode se sklicujejo na hidrološko študijo iz leta 2011, kjer piše, da se pro-

ne bi potrdili. Območje je veliko tri hektare in je v celoti nasuto, projekt obsega 2,3 hektara, projekt, ki zahteva presojo vplivov na okolje, pa mora biti večji od dveh hektarov. Da bi se temu izognili, je gradbena linija na papirju nazobčana do 1,9 hektara. In na upravni enoti so to »spustili skozi«. Ampak projekt vpliva na okolico, naravo, ljudi, živali – s hrupom, prometom, onesnaževanjem.

Čistilna naprava je projektirana za kapaciteto šestdeset gostov, ob kapaciteti 62 prostorov za kampiranje, 12 apartmajev, restavraciji, dnevnih gostih na prostorih za piknik ob zelo konservativnem izračunu pridemo do rezultata, da bo na območju najmanj tristo oseb, torej je predvidena čistilna naprava vsaj petkrat premajhna.

Območje, kjer stojijo naše nepremičnine, je opredeljeno kot območje, v katerem so dovoljene le tihe dejavnosti, zato nas je večina tudi prišla živeti sem, stran od mesta, v naravo. Projektirano turistično naselje slabša tudi naše življenjske pogoje, od občine smo bili na neki način zavedeni. Zato z odvetniki pripravljamo tožbo, ki jo bomo vložili ob morebitni izdaji gradbenega dovoljenja proti investitorju in vsem pravnim ter fizičnim osebam, ki bi bodo gradnjo omogočile.

Občina je z lokacijsko informacijo dala projektu zeleno luč, čeprav preozka cesta ne omogoča srečanja dveh večjih vozil ali prikolice. Vsi akterji se izgovarjajo drug na drugega, smo pa pozitivno presenečeni nad odzivi nekaterih državnih ustanov. Zanimivo je, da občina za tako veliko območje, ki je namenjeno turizmu in rekreaciji, nima sprejetega OPPN, torej je mogoča gradnja skoraj vsega!

Šele zdaj spoznavamo, kako stvari tu potekajo – večinoma se eni in isti ljudje vrtijo v teh spornih projektih, pa naj gre za turistične, stanovanjske ali športne objekte, mešetarijo z zemljišči za profite na račun občanov, okolja in narave. V monopolnih načrtih so več let pred drugimi občani. Volilni stroj občinskih svetnikov vse to potrdi, čeprav večina sploh ne ve, kaj potrjujejo in kaj bo čez pet in deset let nekje nekemu na dvorišču zraslo. Ozadij ne poznamo. Domnevamo, da lastnik želi projekt pripeljati do gradbenega dovoljenja, potem pa zemljišče prodati. Sotočje

Utrinek z akcije Za naravo ob Savo / Foto: arhiv iniciative Reši sotočje

je v začetku (lastnik je že 25 let) uporabljal kot deponijo in sem dovažal gradbeni material – zato tu raste veliko tujerodnih rastlin. Tu so drevesa zasuta z več kot metrom zemlje, debla gnijejo in drevesa že padajo. Investitor je lastnik več parcel v Lancovem. Mi v stiku z njim nismo, ker komunikacija z njim ni mogoča, konflikt je bil tudi na UE, vstop na Občino in UE so mu prepovedali, zdaj z njim komunicirajo prek arhitekta.

Kakšni so odzivi skupnosti, vaših sokrajanov in širše javnosti? Konec junija ste se pridružili dogodku Za naravo ob Savo – prav območje sotočja je bilo deležno še posebne pozornosti.

Odzivi občanov iz celotne občine so izredni. Ljudje pred nami za to sploh niso vedeli. Javnost je skočila v zrak, ker so nas zaobšli. Na občini se izgovarjajo na to, da je vse objavljeno v Deželnih novicah ter da smo bili v preteklosti premalo pozorni. Mi jim odgovarjamo z vprašanjem, zakaj potem volimo njih, če moramo potem spremljati, kakšne »bombice« nam pripravljajo ... Kje so njihovi predvolilni slogani, kako bodo vsi po vrsti delali za ljudi? Bivša vodstva občine so na tem območju naredila kar precej napak, upamo, da sedanje misli iskreno in nam bo skupaj uspelo preprečiti gradnjo in trajno zaščititi sotočje. Na Lancovem tega nihče ne podpira, nihče ne želi kampa sredi vasi. Veliko ljudi nas podpira, sodeluje pri ozaščanju in promociji, javlja se strokovnjaki, od katerih smo se že marsikaj naučili. Za zdaj od ljudi nič slabega,

nismo še spoznali nikogar, ki nas ne bi podpiral. Ljudje, ki živijo tu, so radi v naravi. To območje ljudem res veliko pomeni. Primerjajo ga z Zelenci, Savico, vendarle je to začetek najdaljše slovenske reke, takšne stvari bi morale biti zaščitene, svete.

Kakšno je stališče občine?

Župan verjetno ve, kaj se dogaja, na sestankih nam daje vtis, da je na naši strani. Ob našem zadnjem sestanku nam je celo obljubil, da bo naredil vse, kar je v njegovi moči, da se projekt ustavi. Čas bo pokazal, kako iskrene so bile njegove obljube, kajti kot so nas seznanili strokovnjaki, možnosti za to ima.

Veliko odgovornost za ta kompleks nosi prejšnji župan in občinski svetniki, ki so dvigovali roke. Šele sedaj, ko gledamo dokumente, vidimo, kako so vsa ta ozadja gradnje skrbno pripravili in koliko svobode za gradnjo so mu pustili, glede na to, kako so dlakocepski pri gradnji majhne stanovanjske hiše. Pričakujemo, da bodo sedanji župan in občinski svetniki, ko smo jih na to opozorili, zmogli dovolj zdrave pameti in bodo naredili vse, da se projekt ustavi in prostor zavaruje.

Kako ste zadovoljni z dosežki akcije in kakšne so vaši načrti, cilji? Kako vas lahko pri tem podpremo?

Veliko smo naredili v tako kratkem času in lahko pričakujete velike preobrate. Trenutno z odvetnikom zavlačujemo postopek, da bi se le kdo od pristojnih zganil in naredil, kot je treba. Poslane so bile pritožbe in obve-

stila na inšpektorate, zavod za varstvo narave, direkcijo za vode, vse možno. Podpiramo nas krajevna skupnost, društva in strokovnjaki in skupaj nam bo uspelo.

Naš cilj je, da se območje sanira. Preveč je že uničenega. Raki so že izginili, območje drstišč se uničuje, prod je zamenjal mulj. Prej ali slej se bo moralo kaj zgoditi. Veliko uradnikov je na nogah, nihče si noče kopati še globlje jame. Storjenih je bilo kar nekaj napak.

Če nam ne bo uspelo, bomo vztrajali, šli na evropsko ravnen, saj se tu kršijo človekove pravice. Kršena je tudi Aarhuska konvencija. Dobivamo ogromno dokumentov, nasvetov strokovnjakov, nekateri se ne želijo javno izpostavljati, a pomagajo, marsikaj nam je postalo jasno, kako in zakaj nekateri delujejo. Vesli bomo vsake pomoči in za več informacij se lahko na nas obrnete na naši spletni strani in socialnih omrežjih.

Kako uspešna pa je peticija?

Trenutno je več kot tri tisoč podpisov na spletu, civilno pobudo na papirju pa je brez kakšne posebne akcije podpisalo dodatno že več kot šeststo občanov Radovljice (zadoščalo bi jih že dvesto). Ne vemo pa, ali nas bodo spustili v postopek tudi kot občane. Radovljčani nas kličejo, nam dajejo podatke – izreden odziv, kakršnega si nismo upali pričakovati.

Velika večina občanov nas podpira in nasprotuje pozidavi sotočja, podpira nas ogromno ljudi iz cele Slovenije in tujine. Dokler ne bo pravici zadoščeno, ne bomo odnehali.

Razstava Rešimo sotočje v Galeriji Brigita (Lancovo, Radovljica)

Ideja razstave je vključiti vse vas z zbiranjem slik vaših spominov, ki ste jih posneli na sotočju, akademska slikarka Brigita Mulej pa bo prikazala svoj pogled na enega izmed najlepših krajev v Sloveniji. **Odpri razstave bo 24. septembra.** Več informacij na www.resisotocje.si.

točju. Zdi se nam, da je na Radovljiškem in Blejskem območju velikih kampov že dovolj. Turistov sprejememo veliko več, kot nam to dovoli infrastruktura – ceste, kanalizacija – pritisk na okolje je prevelik. Slabo skrbimo za naravo, to ni trajnostni turizem, ta projekt je zastarel. Daleč od petzvezdičnih doživetij, ki jih propagira Slovenska turistična organizacija.

Kakšno je ozadje, zakaj je projekt sporen in s katerih vidikov nesprejemljiv?

Z vseh. Vsa mnenja, vsa soglasja so sporna, kar je zelo zanimivo. To je območje, ki spada med ekološko pomembna območja in območja naravnih vrednot. Splošne varstvene usmeritve v Uredbi o vrsteh naravnih vrednot določajo, da se na naravni vrednoti posegi in dejavnosti izvajajo, če ni drugih prostorskih ali tehničnih

jekt nahaja izven območja poplav – a v prvotnem stanju je bilo to poplavno območje, kar je še vedno, saj višinske kote območja, ki smo jih pridobili iz projekta, kažejo na to, da je večino območja kljub nelegalnemu nasutju še vedno pod koto poplavnih voda. Očitno nekdo ni niti preveril geodetskega posnetka območja. Mnenja pristojnih ustanov se med sabo izpodbijajo. Ker gre za poplavno območje, se tu ne bi smele dopuščati nobene gradnje. Na upravni enoti, kjer izdajajo gradbena dovoljenja, naj ne bi imeli pristojnosti, da preverijo, kako je področje dejansko videti. Niti ne zahtevajo presoje vplivov na okolje. Ali to pomeni, da uradniki pred izdajo gradbenega dovoljenja samo slepo sledijo navedbam v projektu in soglasjih? Res čudno. A že če bi se držali predpisov, prostorskih aktov, tega projekta

Nevladniški list

Dobrodelni torek - enostavno je narediti nekaj dobrega

Saša Perčič, SKUP - skupnost
privatnih zavodov in Sklad 05

V Sloveniji smo z akcijo Dobrodelni torek (Giving Tuesday) začeli v letu 2017, ko je Sklad 05 podpisal pogodbo o sodelovanju z vodilnim partnerjem iz ZDA. Akcijo podpira tudi Ministrstvo za javno upravo v okviru projekta Grozd NVO Gorenjske. Nevladne organizacije, družine, podjetja, ustanove, posamezniki in vsi, ki želimo pomagati, v tej akciji sodelujemo z enim samim namenom: spodbujati dobrodelnost. Marca letos se nam je pri akciji Dobrodelni torek pridružil Zavod Skupina za samopomoč Kranj in predstavljamo vam pogovor z njihovo predstavnico Vesno Vengar.

S kakšnim namenom je bil ustanovljen Zavod Skupina za samopomoč Kranj, komu je namenjen in kakšno je vaše poslanstvo?

Zavod je bil ustanovljen junija 2019 z namenom pomagati starejšim občanom pri nakupu in dostavi zdravil, potrebščin za gospodinjstvo in občasnim prevozom do ambulante. Ob osamljenosti, stiski in strahu jim pomagamo s kratkimi pogovori in usmeritvami. Z organizacijo animacij osnovnošolskih otrok rešujemo problem staršev, ki v času počitnic nimajo varstva. Z izvajanjem delavnic spodbujamo kreativnost in združujemo medgeneracijske skupine. Naše najpomembnejše vrednote so sodelovanje, pomoč, podpora

in zaupanje, ki omogočajo osebno rast posameznika in kreativno ustvarjalnost vseh generacij.

Katere aktivnosti izvajate?

V času počitnic organiziramo medgeneracijska druženja in animacije otrok. Redno izvajamo delavnice ročnih spretnosti, kjer pletemo in kvačkamo ter s tem ohranjamo kulturno dediščino dela z volno. Na naših druženjih beremo, rišemo, razvijamo kreativno pisanje, izdelujemo nakit, voščilnice in podobno. Trenutno se naše aktivnosti spreminjajo glede na nastalo situacijo. V obdobju karantene smo starejše osebe oskrbovali z živili in zdravili. Po telefonu smo jim svetovali, blažili stiske strahu in skupaj premagovali izolacijsko osamljenost.

S kakšnim namenom ste se pridružili globalni akciji Dobrodelni torek?

Globalni akciji Dobrodelni torek smo se pridružili letos v mesecu marcu z namenom povečanja in pospeševanja dobrih in družbeno koristnih del. Naš cilj je ozaveščanje okolice, da so dejanja solidarnosti in sočutja nujno potrebna, in zato smo se odzvali vašemu vabilu k sodelovanju. Predvsem je pomembno, da z dobrim zgledom učimo že mlade. Naš prvi dogodek je bil objavljen na spletni strani slovenske filantropije pod naslovom Nisem sam/-a, pridi in povej. Zaradi bojzani v zvezi s pandemijo smo akcijo izvedli v ožjem krogu članov zavoda, pridružilo

Skupaj beremo / Foto: arhiv Skupine za samopomoč Kranj, skupina.samopomoc@gmail.com

se nam je nekaj občanov iz lokalne skupnosti. Predvsem smo se pogovarjali o strahu in negotovosti, kako po karanteni, kaj lahko naredimo zase in za druge ter kako si lahko medsebojno pomagamo.

Kakšne so prednosti sodelovanja v akciji Dobrodelni torek za vaš zavod?

Zavod združuje prostovoljstvo, radodarnost ter posluh in skrb za sočloveka. S temi dejanji krepimo in povezujemo skupnost. Tako postajamo vse bolj prepoznavni, kar nam omogoča, da pomagamo vedno večjemu številu ljudi. Zato smo se odločili, da akcije Dobro-

delni torek ostanejo vse do konca leta, če bo zanimanje, pa bomo akcijo izvajali tudi v naslednjem letu.

Katere cilje ste si zastavili in katere aktivnosti v zvezi s tem še načrtujete?

Usmerjamo energijo v nove zamisli in programe, saj želimo našim uporabnikom ponuditi več in še boljše. Poleg aktivnosti, ki so naša stalnica, se bomo dotaknili problematike revščine, lakote in poudarili nujno skrb za zdravje in dobro počutje posameznikov, ki trpijo pomanjkanje. Širili bomo prostovoljstvo, delili sočutje in učili ljudi dobrosrčnosti

ter krepili pripadnost in odgovornost do družbe, skrb za sočloveka, živali in narave. Še naprej bomo aktivno iskali finančne vire, ki so nujno potrebni za naše delovanje. Pomagali si bomo tudi s ponovno uporabo in recikliranjem raznih materialov.

Želimo si, da bi nas čim več ljudi spoznalo in se vključilo v naše programe. Vključno z lokalnimi podjetniki, ki bi v nas prepoznali potencial in nam finančno pomagali po svojih možnostih. Tako bi lahko skupaj ustvarjali boljše pogoje za delo prostovoljcev in lepše, boljše in varnejše življenje ljudi v naši skupnosti.

 #DobrodelniTorek
www.dobrodelnitorek.org

Turizem z učinkom na Gorenjskem

Saša Perčič, SKUP -
skupnost privatnih
zavodov in Sklad 05

Turizem z učinkom (Impact Tourism) je nastajal kot odgovor na trende in izzive zadnjih let v turizmu, vključno z zadnjim letom, zaznamovanim z zdravstveno situacijo v svetu, ki jo je povzročil covid-19.

Je nadgradnja trajnostnega turizma, cilj pa največji možni pozitiven učinek – na lokalno okolje, naravo, gosta in ponudnike (tako imenovana impaktizacija oz. maksimizacija učinkov). V Sloveniji se z razvojem turizma z učinkom ukvarja-

mo zadnjih pet let, premiki pa so silno počasni – kljub načelni podpori Slovenske turistične organizacije. Je pa projekt v letu 2020 ponovno dobil nagrado, in sicer za najboljšo inovativno idejo v okviru projekta Fost Inno, Interreg Adrion.

Do sedaj je bilo razvitih deset turističnih produktov, predstavljeni pa so na spletnem portalu www.impact-tourism.net. Za resno ponudbo na trgu je to mnogo premalo, zato je bilo v lanskem letu vzpostavljeno sodelovanje s Fakulteto za turistične študije Turistica, ki razvija lokalne turistične produkte pod znamko To-

V Aparthotelu Triglav v Bohinju 22. septembra med 11. in 14. uro organiziramo delavnico z dvema konkretnima ciljema. Alpinia želi v svojo ponudbo vključiti čim več produktov, zato skupaj z njimi vabimo posameznike, družstva in ponudnike k razvoju kakovostnih produktov ter jim ponujamo podporo in pomoč pri izvedbi. Med udeleženci delavnice bosta izbrana dva, ki jima bo zagotovljeno mentorstvo.

Drugi konkreten primer impaktizacije v Bohinju je skrb za ranljive skupine. Z Alpinio in fakulteto organiziramo neformalna usposabljanja brezposelnih na področju znanj, ki jih ti potrebujejo za kakovostno delo v turizmu. Naš skupen cilj je, da bo v okviru predvidenega zaposlovanja v letu 2021, ko se odpirajo novi hoteli, del kadra tudi iz vrst ranljivih skupin, s čimer trajnostno prispevamo k reševanju lokalnih izzivov.

urism from Zero. Ti imajo večino značilnosti produktov turizma z učinkom. Vendar razumevanje prednosti tovrstnih produktov in njihov razvoj terjata trajnostno podporo lokalnim ponudnikom, zato smo na Gorenjskem začeli organizirati izobraževalne dogodke.

Cilj je Gorenjsko predstaviti kot prvo regijo s celostno ponudbo turizma z učinkom. S tem namenom so študenti fakultete v sodelovanju z mentorji in partnerji ocenili možnosti za razvoj v to smer, kot prednostni področji sta bila določena Kranjska Gora in Bohinj. Pripravljeni sta bili

krajši študiji za obe področji in dogovorjeno sodelovanje s podjetjem HIT, d. d., v Kranjski Gori ter z Alpinio, d. o. o, ki je prevzela revitalizacijo štirih hotelov v Bohinju.

TOURISM

Nevladniški list

Skupno(stno) reševanje izzivov v Bohinju

Intervju z Ivo Lapajne z Oddelka za družbene dejavnosti Občine Bohinj o skupnosti, sodelovanju in prostovoljstvu

Nina Arnuš, Zavod Tri

Na Občini Bohinj ste zaposleni na Oddelku za družbene dejavnosti. Ali nam lahko na kratko opišete, kaj v službi počnete?

Pravzaprav sem že ves čas zaposlena na tem področju. Oddelk za družbene dejavnosti zajema zdravstvo, socialno varstvo, izobraževanje, otroško varstvo, šport, kulturo ... To so pomembna področja za vsako lokalno skupnost, ki močno vplivajo na kakovost življenja. Naloge lokalnih skupnosti so tudi na tem področju določene z zakonskimi predpisi. Lahko zagotovimo to, kar nam določajo zakoni, ali pa naredimo več.

Na začetku sem bila sama, sedaj pa smo na področju družbenih dejavnosti zaposlene tri sodelavke. Vsaka pokriva svoje področje ob zavedanju, da s sodelovanjem med nami in drugimi izvajalci storitev in programov lahko naredimo več in praktično na vseh področjih zagotavljamo t. i. nadstandarde. Ob tem je podpora lokalne politike potrebna, me jo imamo.

Moje delo je usmerjeno na področje socialnega varstva, ki v bistvu nikoli ni končano. Za zakonske obveznosti je poskrbljeno v celoti. Vedno pa se odpirajo nove potrebe in spoznanja, da za posamezno področje (npr. nasilje, odvisnosti, skrbništvo ...) potrebujemo več in to potrebujemo takoj. Problematike je veliko, obstoječe službe pa vsega ne zmorejo več v celoti (zaradi npr. kadrovskih težav, upravnih rokov ...). Spopadamo se z reševanjem kompleksne problematike le parcialno, ne v celoti.

Bohinj je po podatkih statističnega urada občina, kjer je povprečna starost občanov 45 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,3 leta). Med prebivalci Bohinja je bilo število najstarejših – tako kot v večini slovenskih občin – večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 159 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino višja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 131). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji.

Kako se spopadate s tem?

Že pred leti smo se na občini začeli aktivno vključevati v reševanje različne psihosocialne problematike posameznikov, in sicer po principu timske obravnave. Skoraj v vsakem primeru smo se srečevali s starejšo populacijo. Pri tem je bilo izjemno pomembno dobro sodelovanje z različnimi službami: ZD, CSD, policijo ... Če bi vsaka služba reševala problem le s svojega vidika, bi izgubili veliko časa, težave za posameznika pa bi postajale vedno večje. Skupaj smo hitreje naredili več in bolje. Pogosto smo težave reševali sami tudi s pomočjo nevladnih organizacij na lokalnem in širšem nivoju. Vključevali smo Društvo upokojencev, Društvo invalidov, OZ RK, organizacije ZB za vrednote NOB, Karitas ... Organizacijsko ali finančno smo podprli izvedbo različnih pilotnih ali že uveljavljenih programov, zbirali smo rezultate in beležili ugotovitve.

Na podlagi preteklega dela smo v letu 2017 pripravili projekt Mobilni socialni servis in ga prijaviли na razpis za pridobitev sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, uredba CLLD, LAS Gorenjska košarica. Projekt se bo v Bohinju izvajal v okviru operacije Medgeneracijski centri, najmanj v obdobju petih let. Pridobili smo sredstva za sofinanciranje izobraževanja prostovoljcev in za nakup električnega avtomobila za delo na terenu.

Gre za inovativni projekt mreženja deležnikov, zaznavanja problematike in hitre odzivnosti, ko gre za reševanje težav. Namen projekta je, da zaznamo problematiko (posameznikov, družin, skupnosti) in zagotovimo pogoje, da se takoj pristopi k reševanju. Bistveno in nezanemarljivo je dejstvo, da so kot izvajalci v projekt vključeni prostovoljci in strokovni delavci. Izbor prostovoljcev je posledica večletnega sodelovanja. Gre za ljudi, ki izhajajo iz lokalne skupnosti, so del okolja in skupnost dobro poznajo.

Izvajalci v projektu so tudi strokovni delavci posameznih institucij, s katerimi smo že dobro sodelovali v preteklih letih. Pomemben partner v tem delu so tudi nevladne organizacije s področja izvajanja invalidskih, humanitarnih in drugih programov. Posebno skupino

izvajalcev bodo predstavljali zaposleni v okviru javnih del in izvajalci družbeno koristnega dela ter posamezniki iz javnega in zasebnega sektorja.

Ciljno skupino projekta predstavljajo mladi, brezposelni, ženske, osebe s posebnimi potrebami, upokojenci in starejši od 65 let, tujci ter družine. Osnovni cilj je usmerjen v dvig kvalitete življenja občanov. Reševanje problematike vključuje zdravstveno in socialno področje, stanovanjsko področje, denarno pomoč, pridobitev in uveljavljanje pravic, mobilnost, socialno mrežo, izobraževanje, usposabljanje, pravno ter administrativno pomoč ...

Ali mislite, da je možen prenos vašega Mobilnega socialnega servisa tudi v druga okolja, in kaj menite, da je ključno, da se prenos zgodi? Glede na dejstvo, da področna zakonodaja določa razmejitve med obveznostmi države in lokalne skupnosti, ima občina pristojnosti, odgovornost in tudi dolžnost, da sama poskrbi za izvedbo standardnih (storitve javne mreže) in nadstandardnih storitev (dvig kvalitete storitev in razvoj novih oblik storitev). V tem delu želim poudariti kreiranje ustreznih programov motiviranja vseh ciljnih skupin za soodgovornost do kvalitete svojega življenja z močnim poudarkom na prostovoljstvu.

Vsebina projekta je zasnovana tako, da se lahko implementira v vsako občino. Za vsak problem lahko iščemo rešitev na državni ravni in čakamo in čakamo, se jezimo, da se nič ne naredi ... Lahko pa sprejmemo vse skupaj koz izziv in se aktivno vključimo.

V svoji diplomski (Možnosti za kvalitetno samostojno življenje starih ljudi v ruralnem okolju) in magistrski nalogi (Vloga lokalne skupnosti pri reševanju psihosocialnih problemov občanov) sem raziskovala kvaliteto bivanja v lokalnem okolju. Da, na podlagi rezultatov raziskav lahko rečem, da je projekt lahko dragocen za vsako lokalno skupnost. Treba se je zavedati, da vprašanje kvalitete bivanja obstaja, predvsem pri starejših in drugih ranljivih skupinah. Ne nazadnje bi se lahko vsaka občina pohvalila z aktivnostmi za boljše kvaliteto življenja – in to ne le v času pred volitvami.

Prostovoljci in prostovoljke pa delajo tudi v drugih organizacijah, ki niso nujno povezane z Mobilnim socialnim servisom. Na kakšen način jih vi in vaša občina podpirate?

Že v letu 2005 smo začeli organizirati aktivnosti ob mednarodnem dnevu starejših. V letu 2014 smo v program vključili podelitev priznanj prostovoljcem, ki so s svojim delom prispevali k delovanju po-

samezne organizacije. Priznanje podeli župan skupaj s predsednikom društva, ki je posameznega prostovoljca predlagalo za priznanje. Na začetku je bilo vse skupaj bolj usmerjeno v organizacije, ki so izvajale programe za starejše. Pred leti smo vključili krvodajalce. Vsako leto dodajamo nekaj novega in ohranjamo tradicijo.

Kaj bi bilo po vašem mnenju treba na področju prostovoljstva še narediti? Kje mislite, da potrebujejo podporo prostovoljci in organizacije in kje skupnosti?

Pogosto slišim, da prostovoljstva nihče več ne ceni. Mislim, da ni tako. Je pa res, da se moramo najprej ceniti sami in delo opravljati z zavedanjem, da posamezniku, družini, skupnosti naredimo nekaj dragocenega in dobrega. Kontinuirano informiranje o izvajanju prostovoljstva (vseh starostnih skupin) je na lokalnem nivoju pomembno. Ne sme pa to postati samo sebi namen. Vsebina mora biti zanimiva. Letos smo tudi z vašo pomočjo začeli izvajati izobraževanje/ozaveščanje nevladnih organizacij in lokalne skupnosti o prostovoljstvu, tudi o njegovem pomenu za društva in njihovo sofinanciranje. To je potrebno in pomembno. Lokalne skupnosti imajo veliko možnosti na področju sofinanciranja programov in projektov.